



2019-10-24  
Per Lundgren  
547-2019

Tierpsbyggen, att: Stefan Linde  
[stefan.linde@tierpsbyggen.se](mailto:stefan.linde@tierpsbyggen.se)

PM

Förslag på åtgärder på masugnsbyggnaden vid Tobo bruk, Tegelmora socken, Tierps kommun



*Den rensade masugnsbyggnaden 2019-10-24.*



**UPPLANDSMUSEET**

Efter ett möte på plats 2019-10-24 vid masugnsbyggnaden, som hade rensats från rivningsmaterial och försetts med byggställning, lämnas följande förslag på åtgärder:

- Befintligt yttertak rivs bort och ett nytt tak med takstolar i trä sätts upp. Nytt yttertak utförs med sinuskorrugerad plåt.
- Befintlig takkonstruktion med järnbalkar och dragstag med förband behålls där det är möjligt, men utan statisk funktion. Vid behov borstas delarna rena från rost och rostskyddsbehandlas. Även den gamla vinschen behålls.
- Insidan av byggnaden lagas, trasiga tegelstenar tas bort och ersätts av nya. Målsättningen är i första hand säkra byggnaden från nedfallande stenar. Samma bruk som befintligt används.
- Murpelarnas anslutning till mark är fuktbemängda. Detta beror troligen på kapillärt uppsugen fukt och åtgärdas genom utgrävning, dränering och uppfyllning med kapillärbrytande skikt.
- Ankarslut och annat exponerat järn borstas rena, rostskyddsbehandlas och målas svarta likt befintligt. Detta gäller också dragstag som är anslutna till ankarsluten.
- Befintliga luckor rengörs, rostskyddsbehandlas och målas svarta. Öppningar som saknar luckor kompletteras med sådana i trä. Träluckorna svarttjäras.
- Den bästa lösningen ur säkerhetssynpunkt bedöms vara att täcka för de stora valvformade öppningarna i byggnaden, och detta är också en åtgärd som står i samklang med byggnadens tidigare användning som masugnskaal. Öppningarna byggs för med breda, grovsågade bräder på en stomme av sågade bjälkar. Förbyggnaden görs så att den ligger ca 2 dm innanför murytan. Brädväggen stryks med svarttjära.

Om önskemål finns kan undertecknad åta sig att fungera som antikvarisk expert vid restaureringen. Kostnaden för detta bedöms bli 12 080 kr exklusive moms

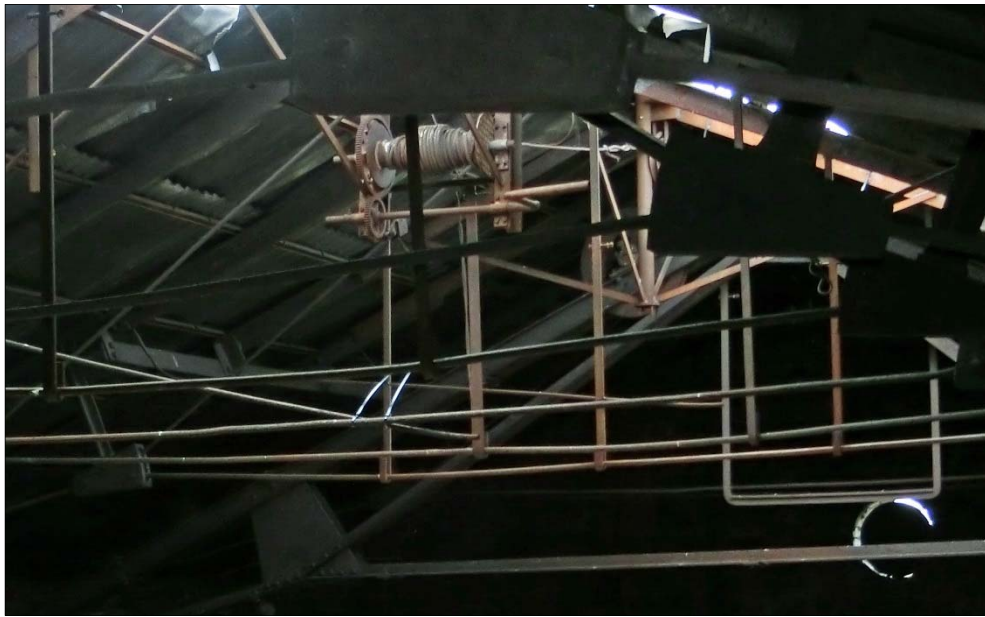
(4 besök på plats samt kortfattad rapport). Upplandsmuseets timtaxa är 800 kr exklusive moms.



*Fukt i murpelarna. Fukten stiger upp lika mycket i de partier som inte är direkt exponerade för regn, vilket tyder på att problemet är kapillärt uppsugen fukt.*



*Detalj av takstolskonstruktion med förband för dragstag och balk.*



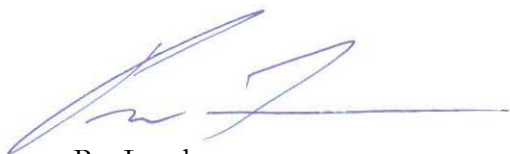
*Takkonstruktion med äldre vinsch strax undernock.*

Den närbelägna skorstenen diskuterades också. I de övre delarna finns ganska omfattande skador i form av avspjälkningar av tegelstenar. Innan beslut tas om vilka åtgärder som ska vidtas måste skorstenens status klarläggas, vilket inte kan ske från marken. Om skadorna endast är de ytliga avspjälkningar som syns från marken kan en tänkbar åtgärd vara att putsa skorstenen och förse den med en skyddshuv för att förhindra att vatten tränger in i konstruktionen.



*Skorstenens övre del, fotograferad med teleobjektiv.*

För Upplandsmuseet

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'P' followed by 'Lundgren' and a long horizontal line extending to the right.

Per Lundgren  
bebyggelseantikvarie